

умовах, усіх механізмах існування та вдосконалення систем адміністрування митних платежів.

Список використаних джерел

1. Гречишкіна О. О. Сучасний стан адміністрування митних платежів в Україні / О. О. Гречишкіна, Р. І. Казьміна. // Серія: Подолання фінансового розбалансування економіки. – 2014. – С. 24–27.
2. Житня І. П. Адміністрування податку на додану вартість в Україні: організаційні напрямки розбудови [Електронний ресурс] / І. П. Житня, В. О. Корецька - Гармаш // Наукові вісті Далівського університету. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nbuiv.gov.ua>.
3. Мартинюк В. П. Теоретичні та фіскальні аспекти митно-тарифного адміністрування в Україні / В. П. Мартинюк // Світ фінансів. – 2012. – Вип. 1. – с. 80-81.

*Сидорович Олена Юріївна,
к.е.н., доцент кафедри податків та
фіскальної політики,
докторант ТНЕУ*

РИЗИКИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ РОЗШИРЕННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Характерною рисою перетворень на сучасному етапі є зростаючі он-лайн взаємодії між людьми, підприємствами, державними та недержавними інституціями, що зумовлюючись використанням мобільних інформаційних технологій засвідчують настання ери цифрової економіки. Нові технології «Нейронет», поява нейроморфних мікрочіпів, хмарних технологій, нейромереж, «Big Data», створення квантових або оптичних комп'ютерів, «розумний пил» є індикаторами технічної основи інформаційного майбутнього. Перевагами поширення цифрових технологій є: полегшений доступ до нових товарів і послуг, можливість отримання нових джерел доходів, спрощений вихід на глобальний ринок, здатність пришвидченого доопрацювання продукту відповідно до потреб та вимог його споживачів, мінімізація вартості товарів та послуг (передусім за рахунок зниження витрат на просування товару), доступність державних та комерційних послуг для широких верств населення.

Ідентифікують наступні риси, властиві цифровій економіці:

1. мобільність нематеріальних активів. В умовах цифрової економіки права на програмне забезпечення, що є нематеріальним активом може реєструватись в юрисдикції з більш пільговим режимом оподаткування,

порівняно з тими нормами, які існують в державі появи цих прав. Це може зумовлюватись зниженням розміру податкової бази при використанні об'єкту інтелектуальної власності за ліцензійними договорами, роялті, маркетингових та консультаційних послуг за зниженою вартістю;

2. зростаюча мобільність користувачів та клієнтів при анонімності пошуку та використання інформації значно ускладнює ідентифікацію місця здійснення оборудки (особливо за умови використання wi-fi в людних місцях);

3. мобільність інтернет-функцій розширення бізнес-структур, які спроможні розподіляти окремі частини операційної діяльності між юрисдикціями з найбільш сприятливими умовами діяльності;

4. використання big data і персональних даних. Поширення цифрового продукту провокує отримання доступу до персональних даних користувачів, сформованих у великих масивах інформації, обробка та аналіз яких не може здійснюватись традиційними засобами;

5. сіткові ефекти, поява яких спровокована розміщенням програмного забезпечення на мобільних пристроях та продуктах, що розширюють інфраструктуру мережі для подальшого продажу товарів чи надання маркетингових послуг [2].

Означені тенденції зумовлені розширенням спектру економічних відносин, що ґрунтуються на використанні цифрових інформаційно-комунікаційних технологій, поширенні електронної комерції актуалізують зміну традиційних бізнес-моделей, сприяють формуванню нової парадигми управління як в середовищі суб'єктів господарювання, так і в сфері державного адміністрування. На наше переконання, запровадження нової, «цифрової» культури ознаменовуючись оптимізацією більшості процесів управління, контролю та аналізу, логістики, оформлення трансакцій, моніторингу взаємин з клієнтами, технічної підтримки та підвищення рівня кваліфікації персоналу, запровадження нових цифрових сервісів є запорукою зростання конкурентних переваг, ефективності та продуктивності як бізнес структур так і державних інституцій.

В цьому контексті, функціонування фіскальних інституцій в умовах діджиталізації ідентифікує необхідність зміни існуючих правил оподаткування шляхом забезпечення відповідної інфраструктури, інформаційних програм, новітньої політики реалізації державно-управлінського впливу в сфері фіску, цифрових технологій та відповідно підготованих висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечити досягнення фіскальних цілей держави з врахуванням економічних інтересів платників податків при мінімальних трансакційних витратах та втратах.

Відмітимо, що в Україні уже здійснено низку заходів з метою прискорення запровадження інформаційних технологій в сфері фіскального адміністрування. Зокрема, Кабінетом Міністрів України схвалено «цифрову стратегію» держави на найближчі роки, та погоджено імплементацію мінімального стандарту Плану дій по розмиванню податкової бази і виведенню прибутку з-під оподаткування – BEPS (окремою складовою якого стала комплексна оцінка процесів оподаткування цифрової економіки) на основі яких окреслено напрями вдосконалення податкового законодавства на національному та міжнародному рівнях. Україна, приєднавшись до плану BEPS зобов'язалась імплементувати мінімальний стандарт Плану, який охоплює 4 етапи: боротьбу з податковими зловживаннями, пов'язаними з використанням спеціальних режимів оподаткування; уникнення зловживань при застосуванні податкових конвенцій; розкриття інформації про використання схем агресивного податкового планування; та збільшення ефективності механізмів вирішення спорів щодо застосування договорів про уникнення подвійного оподаткування між країнами [1].

Однак, розширення цифрової економіки зумовлюють появу низки ймовірних викликів і загроз законодавчого, економічного, технічного, інформаційного, кадрового та ін. характеру, до яких можемо віднести:

- перенесення процесів створення доданої вартості в економіці тих країн, які розвивають цифрову економіку;
- наявність застарілих норм законодавства, що не відповідають умовам і засадам нового технологічного укладу;
- відтік грошових та інвестиційних потоків в держави з розвиненими цифровими ринками;
- виникнення нового різновиду нерівності на національних та глобальному ринках праці – фахової, поява якої спровокована розривами в компетенціях фахівців, їх спроможності використання цифрових технологій;
- низька технологічна освідченність населення;
- ризик зростання неефективності та перехід в розряд безнадійно збиткових активів тих підприємств, які внаслідок технічних, економічних чи кадрових причин неспроможні перейти на новий формат функціонування, запровадити нові цифрові сервіси тощо;
- поява структурного безробіття в одних країнах та відтік трудового потенціалу з інших;
- масове віртуальне піратство інформаційних продуктів та технологій;
- ймовірність появи масштабних кіберзагроз за умови недостатнього рівня захисту інформаційних продуктів і інші.

В Україні, означений перелік укладнюється соціально-економічними труднощами, під впливом яких реалізація повноцінного 4G та e-governance, потужна державна підтримка та сприяння розробці цифрових технологій на фоні кризових явищ практично у всіх сферах функціонування держави значно гальмує реалізацію інноваційних стратегій розвитку України. Тому, невідкладним є здійснення системи заходів нормативно-правового, економічного, технічного, інформаційного, кадрового та ін. характеру, здатних забезпечити розвиток, впровадження і технічний супровід інформаційних, телекомунікаційних систем і цифрових технологій в митній та податковій справі, автоматизації митних та податкових процедур, контроль за повнотою та правильністю виконання митних формальностей, впровадження електронних сервісів для суб'єктів господарювання тощо.

Список використаних джерел:

1. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020) Концептуальні засади . URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
2. Base erosion and profit shifting. URL: <http://www.oecd.org/tax/beps/>

Сибірянська Юлія Володимирівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Василишен Юрій Володимирович

к.е.н., доцент кафедри інвестиційної діяльності

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ АДМІНІСТРУВАННІ ПОДАТКІВ З ДОХОДІВ ГРОМАДЯН

Податок з доходів фізичних осіб є одним з бюджетоутворюючих податків в Україні, проте його фіскальний потенціал не повністю реалізований через слабкий та достатньо ефективний податковий контроль. Проведені ж податкові реформи не створили необхідних умов для зменшення тіньової економіки та рівня ухиляння від сплати податків: рівень неофіційно сплаченого персонального доходу залишається високим; податкове навантаження все ще зосереджується на людях з низьким рівнем доходу (наймані працівники, які отримують лише офіційну заробітну плату, є основними платниками ПДФО). Мета легалізації тіньових джерел доходів, зокрема індивідуальних, не була досягнута, що впливає на місце України в Глобальному рейтингу "Ведення бізнесу" та інвестиційну привабливість її економіки.